

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 5 czerwca 2024 r.

PS.I.431.16.2024.WM

**Pan
Maciej Kruszewski
Kierownik Ośrodka Pomocy
Społecznej w Głogówku
Al. Lipowa 6b
48-250 Głogówek**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogówku
Al. Lipowa 6b, 48-250 Głogówek

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

- art. 28. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);
- art. 31 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993);
- art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli:

1) przedmiot kontroli: realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogówku zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹.

2) okres objęty kontrolą: od 01.08.2023 r. do dnia kontroli.

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa

5. Tryb kontroli: zwykły

6. Termin kontroli: 26-27.03.2024 r.

¹ Nazywanej dalej „ustawą”

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Wojciech Medoliński** – Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Jakub Krajewski** – Inspektor Wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z uchybieniami** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogówku² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;
- realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

² Nazywanego dalej „OPS w Głogówku”

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- niewłaściwego sformułowania przez organ właściwy w upoważnieniach do realizacji zadań wynikających z ustawy skutków związanych z odwołaniem upoważnienia, bądź ustaniem stosunku pracy osoby upoważnionej;
- powoływania w podstawach prawnych decyzji niewłaściwych jednostek redakcyjnych;
- uzasadniania decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- kierowania przez organ zapytań wz. z art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy przed tym, jak decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- sposobu i trybu postępowania w zakresie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- terminowości ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom;
- stanu zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokości odzyskanych środków oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie;
- realizacji obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do budżetu państwa oraz sposobu wykorzystania 40% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków.

Ustalenia kontroli:

W OPS w Głogówku w okresie objętym kontrolą, tj. od 01.08.2023 r. do dnia 26.03.2024 r. wydano **27** decyzji administracyjnych ustalających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym **25** decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz **2** decyzje odmawiające przyznania tego prawa.

Od żadnej z wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W okresie objętym kontrolą OPS w Głogówku nie odnotował przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia na podstawie § 7 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być

zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341).

Na dzień kontroli w OPS w Głogówku nie odnotowano sytuacji, w której w stosunku do osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub osoby pobierającej to świadczenie uzyskano by informację o marnotrawieniu tych środków, co powodowałoby konieczność zmiany formy świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację **25** postępowań (100%), zakończonych wydaniem decyzji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, weryfikacji tego prawa oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tych świadczeń, jak również terminowości ich wypłacania.

W poddanych kontroli sprawach nie wystąpił przypadek:

- 1) by ustalona zgodnie z art. 9 ust. 2a ustawy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej była niższa niż 100 zł, o którym mowa w art. 9 ust. 2b ustawy;
- 2) ustalenia prawa do świadczeń osobie uprawnionej pozostawiającej pod opieką opiekuna prawnego, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy;
- 3) umorzenia przez organ właściwy dłużnika należności, o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy.

1. Prawdliwość upoważniania pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w stosunku do dłużników alimentacyjnych

Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek³, na podstawie art. 8b i 8c ustawy, upoważnił kierownika OPS w Głogówku do podejmowania wszelkich działań prawnych w imieniu Burmistrza wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowań i wydawania decyzji, postanowień oraz zaświadczeń w zakresie dotyczącym realizacji zadań wynikających z ustawy (upoważnienie nr Or.0052.112.2022 z dnia 01.12.2022 r.).

W okresie poddanych kontroli zadania wynikające z ustawy realizowane były także przez kierownika referatu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i funduszu

³ Nazywany dalej „Burmistrzem”

alimentacyjnego, na mocy upoważnienia Burmistrza nr Or.IV.0052.49.2019 z dnia 04.12.2019 r. oraz dwóch referentów ds. świadczeń społecznych (upoważnienia Burmistrza nr Or.0136.5.2022 z dnia 01.06.2022 r. i nr Or.0136.6.2022 z dnia 06.06.2022 r.). Powyższe upoważnienia zostały wydane na podstawie art. 8b oraz art. 12 ust. 2 ustawy, jednakże tylko kierownik referatu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i funduszu alimentacyjnego był uprawniony do wydawania decyzji w postępowaniach dotyczących dłużników alimentacyjnych oraz postępowaniach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

We wszystkich wskazanych wyżej upoważnieniach stwierdzono uchybienie polegające na tym, że po właściwej treści upoważnienia organ je wydający zamieścił sformułowanie o treści: „Upoważnienie jest ważne do odwołania. Z chwilą ustania stosunku pracy upoważnienie staje się nieważne”. Należy wskazać, że odwołanie upoważnienia bądź ustanie stosunku pracy pracownika, któremu udzielono upoważnienie nie może pociągać za sobą skutków nieważności, ponieważ nieważność czynności wywołuje skutki ex tunc, tj. od chwili jej dokonania. Oznaczałoby to, że wszystkie czynności, które zostały dokonane przez pracownika na podstawie takiego upoważnienia, również musiałyby zostać objęte skutkiem nieważności. Właściwym wyrażeniem, określającym skutek związany z odwołaniem upoważnienia bądź ustaniem stosunku pracy osoby upoważnionej jest jego wygaśnięcie. Powoduje ono skutek ex nunc, w omawianym przypadku – od chwili odwołania upoważnienia bądź ustania stosunku pracy upoważnionego, przy czym wszystkie czynności dokonane wcześniej na podstawie tego upoważnienia pozostają w mocy.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów pod względem zgodności z obowiązującym prawem.

W trakcie kontroli stwierdzono, że wydane decyzje zawierają prawidłowe oznaczenie organu właściwego. Zgodnie z art. 2 pkt 10 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy – postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi organ właściwy wierzyciela, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo nastąpiło w formie decyzji administracyjnej.

We wszystkich analizowanych przypadkach świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1a ustawy, w związku z art. 9 ust. 1 ustawy.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w każdym przypadku zostały przyznane w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

W przypadku ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ przyznawał takie prawo, gdy spełniony został warunek wynikający z art. 9 ust. 2 ustawy, tj. gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał odpowiednio kwoty 1209,00 zł w odniesieniu do świadczeń ustalanych na okres świadczeniowy 2023/2024.

W **3** z kontrolowanych przypadków stwierdzono sytuację, w której doszło do przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Wówczas organ w **2** przypadkach zastosował art. 9 ust. 2a ustawy i prawidłowo ustalił wysokość przysługującego stronie świadczenia, natomiast w **1** przypadku – ze względu na niemożność zastosowania tego przepisu z uwagi na zbyt wysoką kwotę przekroczenia kryterium dochodowego na osobę w rodzinie – wydał decyzję odmawiającą prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając ich dochód, organ nie uwzględnił dochodu utraconego, co jest zgodne z art. 9 ust. 3 ustawy.

W sytuacji uzyskania dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres świadczeniowy dzielono osiągnięty w tym roku dochód przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany, jeżeli dochód ten był uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 9 ust. 4 ustawy.

Przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego każdorazowo następowało w formie decyzji administracyjnej. Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W podstawach prawnych decyzji przywołano przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia z dnia 7 lipca 2023 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1341)⁴.

⁴ Nazywanego dalej „rozporządzeniem”

W toku trwania czynności kontrolnych w jednostce zespół kontrolny stwierdził jednakże nieprawidłowe wykorzystanie zasad techniki prawodawczej w postaci błędnego oznaczenia podstawowej jednostki redakcyjnej w przytaczanych przepisach rozporządzenia – akty wykonawcze do ustaw korzystają z paragrafów (§), nie zaś z artykułów (art.). Organ w nieprawidłowy sposób wyszczególniał przepisy rozporządzenia w formułowanej podstawie prawnej decyzji administracyjnych, wyszczególniając wyłącznie paragraf aktu prawnego bez wskazania konkretnego punktu mającego zastosowanie w indywidualnie procedowanych postępowaniach. Praktyka taka jest błędna, bowiem podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. z precyzyjnym wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego. Brak wskazania, które jednostki redakcyjne znajdują zastosowanie w sprawie narusza ten wymóg.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu⁵.

Wszystkie decyzje wydane w poddanych kontroli postępowaniach zawierały uzasadnienie. Uzasadnienia decyzji wydanych na podstawie art. 9 ust. 2a oraz 2b, jak również decyzji odmownych spełniały wymogi określone w art. 107 § 3 k.p.a. Zastrzeżenia zespołu kontrolnego budzą natomiast uzasadnienia decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w pełnej wysokości. W odniesieniu do decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego organ sporządzał uzasadnienia w sposób naruszający postanowienia art. 107 § 3 k.p.a., w myśl którego uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa. Zgodnie z treścią art. 75 § 1 k.p.a. dowodem w postępowaniu administracyjnym jest wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy a nie jest sprzeczne

⁵ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 kwietnia 1983 r. w sprawie o sygn. akt II SA 20/83, ONSA 1983/1, poz. 36

z prawem, w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Obowiązek wskazania w uzasadnieniu decyzji administracyjnej dowodów, na których oparł się organ przy ustalaniu stanu faktycznego, wyszczególniony w art. 107 § 3 k.p.a., stanowi przejaw realizacji wyrażonej w art. 11 k.p.a. zasady przekonywania oraz ujętej w art. 8 k.p.a. zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz świadomości i kultury prawnej obywateli. Organ administracji publicznej powinien zająć stanowisko wobec całego materiału zebranego w toku postępowania oraz uzasadnić jasno i należycie swoje stanowisko, a w szczególności uzasadnić, na jakiej podstawie uznał pewne fakty za prawdziwe⁶.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W każdym przypadku postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja każdorazowo zawierała wniosek zgodny z wymogami art. 15 ust. 3, zawierający:

- 1) dane dotyczące członków rodziny, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz, o ile wnioskodawca posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu;
- 2) oświadczenie wnioskodawcy o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu;
- 3) oświadczenie wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, oraz zaświadczenia lub oświadczenia i inne dokumenty potwierdzające spełnianie warunków do przyznania lub ustalenia wysokości świadczenia z funduszu alimentacyjnego będącego przedmiotem wniosku, zgodnie z wymogami art. 15 ust. 4 ustawy.

OPS w Głogówku, prowadząc postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności odpowiednio dane

⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 października 2021 r. w sprawie o sygn. akt I GSK 503/21

wnioskodawców oraz członków ich rodzin, o których mowa art. 15a ust. 1 ustawy. W aktach wszystkich poddanych kontroli postępowań zakończonych wydaniem decyzji rozstrzygających w zakresie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego stwierdzono założenie metryk spraw, które spełniały wymogi określone w art. 66a § 2 k.p.a. , tj. wskazano w nich wszystkie osoby, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym oraz określono wszystkie podejmowane przez te osoby czynności wraz z odesłaniem do dokumentów określających te czynności.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

4. Terminowość ustalania prawa oraz wypłacania należnych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wnioskodawcom.

W kontrolowanych sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego z wniosków złożonych do dnia 31.10 danego roku ustalano na okres świadczeniowy, tj. odpowiednio od dnia 01.10.2023 r. do dnia 30.09.2024 r. W pozostałych przypadkach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalano na okres świadczeniowy począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, co jest zgodne z art. 18 ust. 1 ustawy. We wszystkich poddanych kontroli sprawach wypłata należnych świadczeń osobie uprawnionej dokonywana była po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

5. Sposób i tryb postępowania w zakresie działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji.

Według stanu na dzień 26.03.2024 r. Gmina Głogówek na obszarze swojego działania miała 33 dłużników alimentacyjnych. W trakcie kontroli poddano weryfikacji dokumentację **18** dłużników alimentacyjnych, która dotyczyła:

- **2** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym wierzyciela jest Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek, zaś organem właściwym dłużnika alimentacyjnego jest organ innej gminy;
- **12** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek, zaś organem właściwym wierzyciela jest organ innej gminy;
- **4** dłużników alimentacyjnych, dla których zarówno organem właściwym wierzyciela, jak i dłużnika pozostaje Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek.

W wyniku przeprowadzonej analizy dokumentacji dłużników alimentacyjnych ustalono, iż:

- 1) zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy realizowany był obowiązek polegający na przeprowadzaniu wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, odbierano również od dłużników oświadczenie majątkowe. W **15** sprawach, w których organem właściwym dłużnika był Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek, dłużnik został wezwany do stawiennictwa w OPS w Głogówku w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego. W **8** przypadkach dłużnicy nie podjęli wezwania (przesyłki były dwukrotnie awizowane, po czym następował skutek określony w art. 44 § 4 k.p.a.). W **4** przypadkach dłużnicy stawili się w wyznaczonym terminie na wywiad alimentacyjny, zostały również od nich odebrane oświadczenia majątkowe;
- 2) zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy organ właściwy dłużnika przekazywał komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności dane uzyskane podczas wywiadów alimentacyjnych oraz zawartych w oświadczeniach majątkowych dłużnika;
- 3) w każdej ze spraw organ właściwy dłużnika na podstawie art. 6 ustawy informował organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz ich efektach;
- 4) zgodnie z art. 27 ust. 7 ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile jego adres zamieszkania był znany, oraz organowi właściwemu dłużnika informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;
- 5) zgodnie z art. 27 ust. 7a ustawy organ właściwy wierzyciela przekazywał organowi właściwemu dłużnika informację o zobowiązaniach wynikających z tytułu należności z świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy;
- 6) w każdym przypadku, gdy organy ścigania zwracały się o udzielenie informacji dotyczących postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, organ właściwy niezwłocznie przekazywał niezbędne dane.

Zarówno terminowość podejmowanych czynności, jak i tryb oraz sposób procedowania poszczególnych postępowań nie budzą zastrzeżeń, za wyjątkiem działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym dłużnika jest Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek, w przedmiocie wysyłania zapytania do centralnej ewidencji kierowców celem pozyskania informacji odnośnie dłużników alimentacyjnych, wyszczególnionych w art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy.

W trakcie kontroli zespół kontrolny stwierdził, iż w przypadku dłużników alimentacyjnych, wobec których wydano decyzje w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, organ podejmował czynności wymienione w art. 5 ust. 3b pkt 2, tj. kierował zapytania do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców celem weryfikacji, czy dłużnicy dysponowali prawem do kierowania pojazdami, w sposób niezgodny z normą prawną wyrażoną w przepisie. Powyższa sytuacja zaistniała w odniesieniu do dłużników, wobec których wydano decyzje o sygn. FA.531.000002.2024 z dnia 22.01.2024 r. oraz FA.531.000004.2024 z dnia 08.03.2024 r., zaś omawiana nieprawidłowość polegała na skierowaniu przedmiotowego zapytania przed tym, jak decyzja wydana przez organ stała się ostateczna i nie przysługiwało od niej odwołanie w administracyjnym toku instancji. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 3b pkt 2 jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych **stanie się ostateczna**, organ właściwy dłużnika po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami, kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wraz z odpisem tej decyzji. Decyzją ostateczną jest - zgodnie z art. 16 § 1 k.p.a. - decyzja, od której nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Oznacza to, że walor decyzji ostatecznej uzyskuje każda decyzja wydana przez organ odwoławczy w administracyjnym toku instancji w związku z rozpoznaniem środka prawnego od decyzji wydanej w pierwszej instancji⁷. W świetle powyższego podejmowanie przez organ administracji czynności prawnych przed ziszczeniem się ustawowo określonych przesłanek stanowi w ocenie organu kontrolnego naruszenie zasad prawnych wyrażonych w art. 7 i 8 k.p.a., tj. zasady przestrzegania prawa materialnego i procesowego w postępowaniu oraz zasady pogłębiania zaufania uczestników postępowania administracyjnego do władzy publicznej.

⁷ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 września 2016 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1152/16

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

6. Stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych, w stosunku do których jednostka kontrolowana jest organem właściwym wierzyciela, wysokość odzyskanych środków oraz przekazywanie informacji o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczej znajdujących się w wykazie

Zgodnie z art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia przyznawane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Zgodnie z oświadczeniem z dnia 26.03.2024 r., które zostało złożone przez referenta ds. świadczeń społecznych OPS w Głogówku wykonującego zadania wynikające z ustawy, obowiązek ten jest regularnie realizowany.

Z przedłożonych danych wynika, iż na dzień 31.12.2023 r. stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych w Mieście oraz Gminie Głogówek wynosił **4 101 291,17 zł**. W okresie od 01.08.2023 r. do 25.03.2024 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **82 395,35 zł**, w tym:

- 19 658,98 zł – kwota stanowiąca dochód budżetu państwa (60 % wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego)
- 13 105,94 zł – kwota stanowiąca dochód własny gminy (40% wyegzekwowanych należności od dłużnika alimentacyjnego)
- 49 630,43 zł – wyegzekwowane odsetki stanowiące dochód budżetu państwa

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

7. Realizacja obowiązku przekazania 60% odzyskanych od dłużnika alimentacyjnego środków do Budżetu Państwa oraz sposób wykorzystania 40% odzyskanych od dłużników alimentacyjnych środków.

Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek wywiązuje się z wynikającego z art. 27 ust. 4 ustawy obowiązku przekazywania Wojewodzie Opolskiemu – stanowiących dochód budżetu państwa – 60% kwot (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie) należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

Zgodnie z oświadczeniem głównego księgowego OPS w Głogówku z dnia 26.03.2024 r. 40% należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, o których mowa w art. 27 ust. 4 ustawy przeznaczane są na pokrycie kosztów działalności Ośrodka, jak również na realizację działań podejmowania wobec dłużników alimentacyjnych.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowy zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia polegające na:

- 1) niewłaściwym sformułowaniu przez organ właściwy w upoważnieniach do realizacji zadań wynikających z ustawy skutków związanych z odwołaniem upoważnienia, bądź ustaniem stosunku pracy osoby upoważnionej;
- 2) powoływaniu w podstawach prawnych decyzji niewłaściwych jednostek redakcyjnych.

2. Nieprawidłowości polegające na:

- 1) uzasadnianiu decyzji administracyjnych w sposób niewyczerpujący wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.;
- 2) kierowania przez organ zapytań w zw. z art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy przed tym, jak decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stała się ostateczna.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z:

- 1) niedostatecznym nadzorem kierownika OPS w Głogówku nad realizowanymi zadaniami;
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa procesowego przez osoby prowadzące postępowania w zakresie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) zapewnienie prawidłowego wykonywania zadań realizowanych na podstawie ustawy poprzez zwiększenie nadzoru kierownika OPS w Głogówku nad zadaniami realizowanymi przez pracowników jednostki;
- 2) prawidłowe określenie przez organ właściwy w upoważnieniach do realizacji zadań wynikających z ustawy skutków związanych z odwołaniem upoważnienia, bądź ustaniem stosunku pracy osoby upoważnionej;
- 3) powoływanie w podstawach prawnych decyzji właściwych jednostek redakcyjnych;
- 4) wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.;
- 5) kierowanie przez organ zapytań w zw. z art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy po tym, jak decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie **30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.**

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Pan Piotr Bujak – Burmistrz Miasta i Gminy Głogówek
Rynek 1, 48-250 Głogówek